

KMETIJSKA SVETOVALNA SLUŽBA NA DOBROVI
POMAGA KMETOM

Kako dvigniti raven kmetijstva?

Kmetijska svetovalna služba Enota Dobrova, ki deluje v sklopu Kmetijskega zavoda Ljubljana je na podlagi skrbno izdelanih študij in analiz pripravila cel sveženj ukrepov, ki bi bili potrebni za dvig kakovostne ravni kmetovanja pri nas.

Kmeta bi bilo treba vsekakor bolj usposobiti za pridelavo in prirejo kakovostne hrane v zdravem okolju in pri tem povečati tudi dohodek na kmetiji, povečati je moč tudi samo tržno proizvodnjo (mesa in mleka) s poudarkom na kakovosti, treba je intenzivirati njivsko in travniško proizvodnjo, usposobiti zaraščena in zamočvirjena kmetijska zemljišča in povečati njihovo obdelanost in izkoriščenost; možnosti so še za večji obseg dopolnilnih dejavnosti na kmetijah (domača obrt, kmečki turizem ipd.) pomembna naloga svetovalne službe pa je tudi izobraževanje in informiranje kmetov, svetovanje pri gradnji in obnovi gospodarskih objektov pa tudi pomoč pri pridobivanju razpisanih posojil in nepovratnih sredstev za te namene.

V ta namen so (v sklopu zimskega izobraževanja) za zimo 1992/93 pripravili vrsto predavanj in demonstracij, na katerih bodo predavali in demonstrirali priznani kmetijski strokovnjaki.

Tako je že 8. januarja dr. Jože Osterc predaval (na Dobrovi) o pomenu govedoreje in glavnih ciljih selekcije, Janez Koprivnikar je (26. jan., poučil kmete o pravilni prehrani goveda, v februarju pa načrtujejo še predavanje o davkih, zdravstvenem zavarovanju kmetov in o knjigovodstvu na kmetijah (Jožica Cvelbar), pridelovanju krompirja in setvi krmnih dozevkov (Jože Benec) pa tudi o konjereji (Metod Marolt).

Marca meseca naj bi Tone Zavodnik demonstriral strokovno obrezovanje drevja (krajca še niso določili), maja pa Janez Koprivnikar (v Podsmreki) vakumsko siliranje.

Kmete bi radi spodbudili tudi k temu, da bi začeli na svojih kmetijah voditi knjigovodstvo, spomladi pa načrtujejo tudi testiranje traktorskih škropilnic, nitrati-test in svetovanje za dognovanje in še vrsto drugih testov, analiz in svetovanj.

»Lani smo na kakih petih ali šestih kmetijah pripravili poskuse z raznimi škropivi in zaščitnimi sredstvi. Rezultati so bili dobri, in na podlagi teh izkušenj zdaj lahko svetujemo kmetom,« nam je povedala kmetijska svetovalka na Enoti Dobrova **Nada Gabrenja**. »Kar zadeva kakovost mleka, smo na podla-

gi analiz ugotovili, da na tem področju ni ravno najboljše kakovosti. Videli bomo, ali je temu kriva nečistoča, boleznijo živali, zastarela molzna oprema ali kaj drugega.«

Na Dobrovi že nekaj časa deluje posebno govedorejsko društvo, ki združuje rejce svetlolisaste pasme. Ta hip društvo šteje kakih petindvajset članov, vendar pa računajo, da se bo število še povečalo. Društvo pripravlja redne sestanke in srečanja s strokovnjaki, pripravljajo pa tudi strokovne ekskurzije.

Kmetijska svetovalna služba prek Kmetijskega inštituta opravlja tudi analize zemlje (na osnovi odvzetih vzorcev ugotavljajo, kakšne so potrebe po gnojenju), pomaga kmetom pri pridobivanju sredstev za izvajanje manjših melioracij, pa tudi pri urejanju pašnikov.

»če se kmet odloči, da bo pasel živino, mu svetujemo, kako naj pase, da bo zraven še pridobil krmo za živino. Predlagamo mu tudi, kakšne materiale naj uporablja, če se le da, pa pomagamo kmetom tudi s sredstvi. Zdaj upamo, da bo kak tolar spet moč dobiti v te namene.«

Radi pa bi tesneje sodelovali tudi z osnovnimi šolami. Opažamo, da je starostna struktura kmetov na terenu dokaj neugodna, saj je večina kmetov že starih. Samo 4 s celotnega našega področja hodijo na kmetijske šole. To je svojevrsten problem, saj nam bo manjkalo kvalificiranih kmetovalcev.« B. V.

Predavanja za kmete na Dobrovi

V četrtek, 18. februarja ob 9. uri bo v sejni sobi na Dobrovi dipl. ing. Jožica Cvelbar govorila o davkih, zdravstveni zakonodaji in knjigovodstvu na kmetijah.

V sredo, 24. februarja (Pepelnica) ob 9. uri v prostorih KZ Dobrova predaval dipl. ing. Tancing-Novak, o kmečki hiši in turizmu.

V ponedeljek, 1. marca ob 9. uri pa bo v sejni sobi na Dobrovi predaval dipl. ing. Jože Benec o pridelovanju krompirja in setvi strnišnih dozevkov.

na Igu

V sredo, 17. februarja ob 18. uri predavatelj Higiensko pridobivanje mleka, v domu obrambe Ig. Predavatelj Janez Koprivnikar, dr. vet. med.

V četrtek, 18. februarja ob 18. uri predavatelj Higiensko pridobivanje mleka, v gasilskem domu Golo. Predavatelj Janez Koprivnikar, dr. vet. med.

KMETIJSKI NASVETI

Sol v živalski prehrani

Kuhinjska sol (NaCl)—natrijev klorid—je zelo pomembna mineralna sestavina, ki se dodaja v prehrano domačih živali, včasih pa se ji daje premajhna pozornost, kar ima lahko, pri živalih, hude posledice pri prirasti in zdravju le teh. Sol je pomembno dietetično sredstvo, prav tako pa, organizmu, nujno potrebna hranljiva snov. V praksi, živinorejci, redno dodajo krmi živali sol, kot dopolnitev in izravnavo, potrebam organizma, po Natriju in Kloru. Zelo malo je osnovnih obrokov, ki bi vsebovali zadostne količine, teh dveh elementov, ker v biologiji rastlinskega sveta nista nujno potrebna in ju zato ni v zadostnih količinah za živali, ki konzumirajo rastline.

Znano je, da goveja živina bolje prirašča, če ima na voljo zadostne količine soli, (pa tudi okus mnogih hranilnih snovi se izboljša), razen tega pa sol povečuje apetit, žejo in izboljšuje prebavo. Sol je posebej deficitarna pri močvirskih travnikih in travnikih, ki so pretirano, ali enostransko, gnojni z Kalijem, kar je posebej izraženo na območju ljubljanskega barja. Pomanjkanje soli v prehrani živali lahko, povzroča resne okvare organizmov, zato je potrebno redno dodajanje soli v obroke. Znano je, da je pri pokladanju kisle krme, potrebno dodajati večje količine soli. Krava, teška 500 kg, potrebuje dnevno 20–25 g soli, za produkcijo vsakega litra mleka pa še 2 g soli.

Morska sol se pridobiva z izparevanjem morske vode v solinah in vsebuje magnezijev sulfat, žele-

zo, jod in še nekatere druge elemente. Kameno sol pa kopljejo v rudnikih soli, kjer jo pridobivajo v večjih količinah in je zato za pokladanje živalim bolj primerna, potrebno pa jo je jodirati.

Pri prevelikih količinah zaužite soli, pride lahko pri živalih do hudih zastrupitev. Občutljivost živali, je različna, najmanj pa so občutljivi prav prevečovalci, bolj drobnica, najbolj pa prašiči in še posebej odstavljeni prašički in odojki.

Zastrupitev povzroči vnetje želodca in črevesja, ki vodi v drisko in v najhujši obliki tudi do pogina živali. Znaki zastrupitve so izsušena ustna sluznica, driska, izguba apetita, žeja, splošna oslabelelost in omamljenost ter paraliza mišic. Zastrupitve so pogostejše pri živalih, ki dalj časa niso dobivale zadosti soli v obrok, potem pa jim jo damo, naenkrat v neomejenih količinah. Nevarno je tudi krmljenje živali z različnimi kuhinjskimi odpadki, ostanki morskih rib in pri zdravljenju lizavosti, ko se sol dodaja kot zdravilo in se ne pazi na doziranje.

Smrtne doze soli so pri posameznih živalih naslednje: Konj – 1–1,5 g/kg žive teže, govedo 1,5–3,0 g/kg žive teže, ovca in svinja: 125–250 g/kg žive teže, kokoš 4,5 g/kg žive teže in pes 3,7 g/kg žive teže.

KMETIJSKO SVETOVALNA SLUŽBA
ENOTA IG
ZLATKO KRASNIČ

Na kmetih tudi pozimi ne manjka dela

KMET SLAVKO OVEN JE VAJEN VSAKEGA DELA

»Danes je lažje kmetovati kot je bilo včasih«

Slavko
Oven

Prostrana planota nad Dobrovo, obdana z venci gozdov, sadovnjakov in njivami, je kot nalašč za kmetovanje, saj je zemlja dobra in rodovitna, tja gor pa tudi ne seže prometni vrvež, ki vrvra v dolini.

Kmetu Slavku Ovu, ki živi na samem robu te planote, se je treba le spustiti po bregu, pa je že v dolini pri prvih hišah, do trgovine na Dobrovi ali kmetijske zadruge pa ima nekoliko dlje.

Slavko že več let živi sam na kmetiji, vendar si s tem ne beli las. Zna prijeti za vsako delo, pa tudi kuhanje mu ni tuje.

»Saj sem le redkokdaj čisto sam. Prihaja brat Miha in mi pomaga. Ni dneva, da ne bi prišel sem. To je res pravi brat. Kadar ima krava telička in je več dela, pa pride že jutraj.« Slavko Oven kar ne more prehvaliti svojega brata.

Gradišnikova kmetija, kot pravijo Slavkovi domačiji, premore štiri hektarje obdelovalne zemlje in dvanajst hektarjev gozda.

V hlevu ima Slavko ta čas le še devet glav živine, imel pa jih je že dvanajst, a mu je nekaj krav delalo preglavice, kot pravi. Posebno veselje je bilo lani pri hiši deset puranov, od katerih so trije tehtali prek dvajset kilogramov. Letos bi si jih rad Slavko spet nabavil. Vse do leta 1971 pa so imeli tudi vole.

»To je bilo po svoje zanimivo, matrali smo se pa,« se spominja tistih časov Slavko Oven. »Danes imamo vso potrebno tehniko, zato je, razumljivo, lažje kmetovati.«

Slavku nekaj denarja prinese tudi služba. Dela v Jermenarstvu v Dravljah. Izučen je bil namreč za sedlarja.

»Tako je pač to. Vsako jutro vstajam ob petih, nakrmim živino, pa hajd v službo. Da bi samo kmetoval, mi ne bi zneslo. Še tako je bolj težka. Pred kakimi desetimi leti si še lahko dal kaj na stran od plače, danes pa ti nič več ne ostane. So pač takšni časi.«

BRANKO VRHOVEC

NA OBISKU PRI SUHOROBARJU RAULU ŠILERJU

S suho robo ne obogatiš kar tako

Pred leti, v zlatih časih suhorobarstva, so se izdelovalci suhe robe iz velikolaškega hribovja odpravljali s svojimi izdelki v dolino, nazaj domov pa so se vračali s kravo ali še čim drugim. Čedalje hujša gospodarska kriza, nato pa še zaprtje južnih tržišč, je suhorobarstvo pahnilo na mejo rentabilnosti, zato mnogi to nekdanje donosno in čislano dejavnost počasi opuščajo.

»S suho robo danes zlepa ne obogatiš več. Zdaj jo obravnavajo enako kot obrt, pa

čeprav to ni. Morali bi ločiti čisto obrt od suhorobarske obrti, saj to nikakor ni eno in isto. Mi vendar ne izdelujemo velikih serij,« pravi o tej dejavnosti Raul Šiler iz Roba, ki se s suho robo sicer ukvarja šele kaka štiri leta.

Po njegovem bi morali biti suhorobarji deležni več olajšav. Surovine (bukovina) so postale drage, odkupna cena izdelkov pa je nizka.

»Morali bi znižati davke ali pa vsaj zvišati odkupne cene. Tu smo sicer deležni nekaj olajšav pri davku, ker smo na demografsko ogroženem območju. Vendar pa sem prej, ko sem hodil v službo, lažje prišel do novih strojev kot zdaj.«

Raul Šiler je tako kot večina drugih suhorobarjev z robarskega konca kooperant Kmetijske zadruge Velike Lašče. Izdelke odkupuje tudi podjetje Dom. V zadnjem času Raul izdeluje največ špine (neosiljene v medicini uporabljajo za jodiranje), izdeloval pa je tudi špatule in celo slepe podboje (za Slovenijales). Posebej za Anglijo je izdelal štirioglate palčke, ki jih tamkaj uporabljajo za sladkorno peno. Vendar pa je iztržek prejkone skromen, saj mu za butarico 30 špin (izdelanih na roke!) odštejejo komajda 7 tolarjev! Precej špin je svojčas (prek KZ) romalo v Istro, zdaj pa se to tržišče zapira. Špatule pa so največ naročali Švicarji. Tako so se tudi suhorobarji znašli v kolesju novih tržnih zakonitosti: izdelujejo le še to, kar jim naročajo.

BRANKO VRHOVEC

Raul Šiler